

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felöljáró: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
Minden nap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut 20.	
Telefon: 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hordva	
egész évre	14.40
fél évre	7.20
negyed évre	3.60
egy hónapra	1.20
Vidékre postán küldve	
egész évre	17.40
fél évre	8.70
negyed évre	4.35
egy hónapra	1.40

Mit kapni egy koronáért?

— Négyszeres fizetés kell a hivatalnokoknak. —

Edesapám szokta mesélni, hogy az edesanyja, — már mint az én öreganyám, — egy ezüst huszassal (33 pengő krajcár) ment ki bevásárolni a piacra és ez az egy ezüst huszas bőven fődözte a napi szükségletet, még cseresznyére is került belőle a hét gyerekeknek.

Néhai edesapámnak ezt az elbeszélését a régi jó időkben — már mint a múlt század harmincas éveiből — mindig bizonyos kétkedéssel fogadtam és csak most az Ur 1917-ik esztendeje micsoda gyökeres változást tud előidézni a pénz vásárló erejében az anyagok és javak értékében.

A koronának mint pénzegységnek alapul vétele mellett — pedig a korona sokkal kevesebb értéket képvisel, mondjuk: 1910-ben, mint az ezüst huszas 1830-ban — vizsgáljuk meg hát, mit lehetett vásárolni egy koronából 1910-ben.

Lehetett venni 1, mond egy koronáért: 30 zsemlyét, vagy 4 kiló kenyeret, vagy egy pár kisebb fajta csirkét, vagy egy kiló ürühúst, vagy háromnegyed kiló marhahúst, vagy háromnegyed kiló sertéshúst, vagy 60 deka borjúhúst, vagy 20 tojást, vagy 4 kiló babot, vagy 3 kiló rizst és így tovább.

A fentiek szerint tehát 1910-ben egy gyermektelen házaspár ebédje otthon főzve takarékos számításal 1 koronából éppen kikerült.

Azóta csak hét év telt el — ebből három háborus esztendő — és nézzük hát, mit lehet ma vásárolni 1 koronából: Másfél kiló kenyeret, vagy 2 tojást, vagy két kis fej káposztát, 10 deka szalonnát, egy kiló babot, 12 deka marhahúst vagy sertést, fél kiló körtét, 30 deka szőlőt és így tovább.

Tehát ma egy gyermektelen házaspár ebédje otthon

főzve a legszűkebb számitással is 5 koronába kerül. Hét év alatt ez éppen 400 százalékos emelkedést jelent. Más formában kifejezve, aki 1910-ben 2000 koronából meg tudott élni, annak 1917-ben 10,000 korona jövedelmének kell lennie, hogy megélhessen. Még jobban elrontja az arányt, a lábbeli, a ruha, a fehérnemű, a fűtőanyag és a lakbér dragsága és így bizvást elmondhatjuk, hogy a megélhetés napjainkban súlyos probléma minden emberre, aki nem bír számbavehető magánvagyonnal.

A hozzáértők, vagyis azok, akik azt gondolják, hogy konyitanak valamit a mai rendkívüli áralakulatokhoz, azt mondják, hogy ez csak átmenet és a háború végével lassanként elmúlnak a drágaság hullámai. Mi, sajnos, nem oszthatjuk ezt a nézetet. A mai világháború soká megérzik a közgazdasági életben is és az árak többé sohasem térnek többé vissza előbbi medrekbe.

Enyhülés és áresés feltételül lesz, de a régi ár és értékviszonyok örökre eltűnnek, mint a múlt emlékei. A fennmaradó irt csak a valuta megjavításával lehet majd kitölteni és ebben néhány jó termés lehet a legnagyobb segítségünkre.

De addig is okvetlenül szükséges a hivatalnokok fizetésének 3—4-szeresére való emelése, akármennyire megijednek is ettől a gondolatától az „illetékesek“.

Valódi amerikai fogak és fogsorok

Különleges ségek fogászati munkákban, arany és platinából, valamint arany és platinafogak, koronák és hidak, úgyszintén szájpaddás nélküli fogak. Fogbuzás teljesen érzéstelenítve és fogtömések (plombok). Schaffer Géza vizsgázott fogtechnikus, Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház.

Telefon interurban 561.

Adlernak megkegyelmeztek.

Bécs, szept. 7. Adler Frigyes dr-nak, Stürgh Károly gróf osztrák miniszterelnök gyilkosának, akit — mint ismeretes — a legfelsőbb bíróság legutóbb 18 évi súlyos börtönre ítélte, a király megkegyelmezett.

Az amerikai békebarátok gyűlésezése.

A Times jelenti: A chicagói békebarátok gyűlést akartak tartani. A város polgármestere a gyűlést támogatta, amennyiben megtiltotta a rendőrségnek, hogy a gyűlést zavarja, vagy azt megakadályozza. Az illinois állam kormányzója a Cook countyből felvonultatta a nemzetőrség mintegy 400 ezer tagját és a gyűlés lefolyását megakadályozta. Valószínű, hogy a chicagói polgármester ellen megindítják az eljárást.

A választójogi reform és a kormány

Budapest, szept. 7. A választójogi reform sorsára vonatkozóan a helyzet úgy áll, hogy a többség igyekszik elejét venni az új választásoknak. A munkapárt tagjai közül két előkelő személyiség Papp Géza és Talián Béla a polgári jogok hitelesítésére hajlandónak mutatkoztak. Ebbeli kijelentésük után a munkapárt

több tagja kérdést intézett hozzánk, ezek után vajjon az-e a szándékuk, hogy a munkapártból kilépnek, vagy továbbra is annak tagjai maradnak. Erre a kérdésre a két munkapárti képviselőnek az volt a válasza, hogy nem, állásfoglalásukkal csupán Wekerle érdemeit ismerik el.

Tisza a Wekerle-kormány bemutatkozásán.

Budapest, szept. 7. A munkapárti képviselők nagy része azon dolgozik, hogy Tisza a Wekerle-kormány bemutatkozására Budapestre jöjjön. Tisza valószínű részt is vesz a képviselőház ezen ülésén, ha a fronton jelentősebb akciók nem indulnak meg. (Tehát Tiszára a jelentősebb akcióknál szükség van!)

A buvárhajók működése.

Berlin, szept. 7. Wolf ügynökség jelenti: Északon a német buvárhajók legutóbb ismét 7 gőzöst súlyosztettek el. Az elsúlyosztott gőzösök tonnatartalma 19,500 bruttó tonna. Az áldozatul esett gőzösök közt volt egy angol buvárhajó is.

Oroszország sorsa meg van pecsételve.

Stockholm, szept. 7. A francia lapok véleménye szerint Riga elestével a Pétervár elleni előnyomulás lehetőségére nem kizárt dolog. Pétervár elestének esélye azonban a franciákban komoly aggodalmakat kelt.

Vizsgálatot indítanak a francia elnök ellen.

Zürich, szept. 7. Mint Párisból jelentik, a francia szenátus külügyi bizottsága elhatározta, hogy Poincaré kormányzati ténykedéseit vizsgálat tárgyává teszi.

A mezőgazdák cserezhetnek állatbőrt.

A kereskedelmi miniszter a bőrhiányra tekintettel megengedte, hogy Szabadkán 30 darab állatbőrt házilag, illetve a kisipar útján kicserezhessenek.

Engedélyt csak a mezőgazdák kapnak — elhullott vagy kényszerűséggel levágott állataik bőrére.

A bőrt csak saját gazdasági célokra (szerszámjavítás, gépszij-készítés) és a gazdasági cselédség

lábbeli szükségletére szabad felhasználni. Tilos azonban abból a hadifoglyok szükségletére bármit is fordítani, vagy eladni.

Az engedélyeket írásban a polgármesternél lehet kérni. A kérvényen azt a körülményt, hogy a kicserezendő bőr elhullott vagy kényszerű vágás után levágott állattól ered — dr. Dobó Arpád rendőrkapitánnyal kell igazoltatni.

Erdei iskola Bács megyében.

Nagy akció a tüdőbajosok érdekében.

A Tüdővész Ellen Védekező Bácsbodrog Vármegyei Egyesület a megyeháza nagytermében szept. 5-én közgyűlést tartott. Az ülést Scultéty Ferenc alispán nyitotta meg és kérte, hogy arra az egyesület fővédnökét, dr. Baloghy Ernő főispánt testületileg hívják meg. Ez megtörténvén, Baloghy Ernő szép szavakban rámutatott arra, hogy a harcra értünk küzdő katonákkal vállatve a társadalomnak is kötelessége kivennie részét az államalkotó generációk megmentésére indult akcióban s miként programbeszédében főcéljává a megye közegészségügyének fejlesztését tüzte ki, úgy örömmel üdvözli ezt az akciót, mely egyesenes segítségére siet kitűzött céljának; biztosítja a gyűlést legmesszebbmenő támogatásáról és közreműködéséről. Ezután dr. Spitzer István megyei főorvos ismertette az akció célját, rámutatván statisztikai adatok alapján arra, mily veszedelmes a tüdővész nemzetgazdasági szempontból s mily fontos az ellene való védekezés; kéri a megjelenteket, ne feledjék eléggé hangsúlyozni a tüdővész elleni védekezés szükségességét. Indítványozza, hogy meggyeszerre kiterjedt gyűjtőakciót intézzen a társadalom szanatóriumépítés, tüdőbetegek gyógyítása, gyermekek erdei iskolája céljából. A főorvos lelkes beszédéhez dr. Margulits Ede a megjelentek nevében hozzászólt, biztosította a közgyűlést, hogy a társadalom s ő, mint annak a tagja, mindenesetre melegen közreműködnek a lelkes akcióban.

Az indítványt elfogadták s ezután a közgyűlés megválasztotta a tisztikart.

A tisztikar a következőképpen alakult:

Védnök Baloghy Ernő, elnök Scultéty Ferenc, társelnök Kleiner Lajos, helyettes elnök dr. Szabovlyevits Dusan, főtitkár dr. Spitzer István, főorvos dr. Danninger Adam, alelnökök Kozma László, dr. Frank Mihály, dr. Buják József, Faragó János, titkárok dr. Türr Aladár, Krusup Vilmos, jegyzők dr. Scheeb Karoly, Tomcsányi Aladár, ügyész dr. Strasser Lajos, pénztáros, Raab Béla, ellenőrök Popovits Mirko, Kohut Kálmán. Ezenkívül a választmány 50 tagja, tiszteletbeli elnökök. Számvizsgáló bizottság, egészségügyi bizottság, tag- és adománygyűjtő bizottság, patronázs bizottság választatott meg. Az egyesület legközelebb a legnagyobb agilitással megkezdi meggyeszerre a gyűjtést.

Az esperantisták művészestélye.

Szabadka azok közé a városok közé tartozik, melynek népe a kulturérzék tekintetében ott áll, hogy kellőképp tudja értékelni a haladás, a fejlődés érdekében megindított mozgalmakat. A legutóbb megindított esperanto-mozgalmat is kellő felkarolással támogatták. Az esperantizmus városunkban szép fejlődésnek indult. Megalakult az esperanto kör, mely a további fejlődés érdekében szakadatlan buzgalkodik. Eme igyekezetének bizonyítéka az a művészestély is, melyet kedden este fél kilenc órai kezdettel a palicsi Vigadó nagytermében rendez Szalay Mátyas rendőrfőkapitány végnöksége alatt.

Az estély szereplőit úgy válogatták meg, hogy azokat a közönség szeretettel fogadhassa. A szereplők neveinek pusztá felemelése elegendő arra, hogy az est sikere iránt a közönség bizalma meg legyen nyerve. E bizalomra építi az esperanto kör további fejlődésének feltételeit, melyeket a szereplő művészek értékelték kellőképp, amikor nem riadtak vissza fellépésükkkel biztosítani az est, az esperantizmus sikerét.

B. Leopold, aki csak a napokban hagyta el Szabadkát és most a budapesti szimfonikus zenekarban — mint dirigens működik, Strasser Alfréd, kinek művészi neve Szabadkán is visszhangot kelt, Marcsinka Vica, kinek bájos tehetsége a főváros után Szabadkán, majd egész Bácskában kivívta magának az elismerést, Steinné L. Janka, az újvidéki hangversenyesték csillaga — lesznek azok a szereplők, akik az esperantisták estélyét felejthetlenné teszik. Bartók Márta egyik gyönyörű versét, — mely a *Delvidékben* is megjelent — szavalja el.

Jegyeket a kirakatokban elhelyezett falragaszokon megnevezett helyeken lehet kapni 250 koronáért.

Pénteken és szombaton

A királynő barátja,

Nordisk vigjáték 3 felvonásban.

Amerikai film

A sárga álarc,

detektívtörténet 4 felvonásban.

Kezdeté fél 6 és este fél 9 órakor.

Ünnepnap 4., 6. és fél 9 órakor.

Árvizsgáló polgárőrség Szabadkán.

— Erélyes intézkedés a maximális árak betartására. —

(Saját tudósításunk.) Tegnap röviden megemlékezett a *Delvidék* arról az intézkedésről, melyet a szabadkai közlelmelési hivatal indított meg a maximális árak tullepésére vonatkozóan. A termények megállapított árának a szigorú betartása ugyanis nem a legelsőrendű gondja volt Szabadkán az eladókknak.

Amennyiben az ellenőrzésre rendőrségi személyzet nincs elég, vagy egyáltalában nincsen (és Szabadkán nincs is, mert hiszen másra sincs elég rendőr), abban az esetben azt javasolja a közlelmelési hivatal, hogy önkéntes polgárőrséget szervezzenek. A szervezésre fölkérték a rendőrfőkapitányt.

Erre vonatkozóan fölkerestük Szalay Mátyas rendőrfőkapitányt és ő elmondta, hogy ilyen már előbb is volt és többen ajánlkoztak e célra a fogyasztó közönség közül, különösen a hivatalnokokból és működésük igen jól be is vált. Most ismételve megcsinálják ugyanezt és Szalay Mátyas rendőrfőkapitány a lapok útján is kéri a fogyasztó közönség ama tagjait, akiknek csak egy kis idejük is van erre, jelentkezzenek a rendőrségen, ahol megkaphatják a szükséges utbaigazítást. A *jelentkezés László kapitánytól történik.*

Ezek a polgárőrök aztán a maximális árak mindenféle áthágását bejelentik és ezeket az eseteket — mint tudjuk — soron kívül rögtön le is tárgyalják a rendőrfőkapitányok.

Csakhogy valahára történik itt is erélyes intézkedés az uszora terén! Elismerjük, a rendőrség maga, kevés emberével nem tudott boldogulni. De reméljük, most vége lesz az állapotoknak, mert azok a polgárőrök, akik *fogyasztók*, egy kicsit erélyesebbek lesznek.

Éjjeli orvhalászat lövöldözéssel.

— 7 évig halászbérlő — halászbegy nélkül. —

(A *Delvidék* tudósítójától.) Furcsa kis történet történt Mélykút községben. Éjjel 1 és 2 óra között Sári István 60 éves halászbérlő és két fia tetten érték Nagy Sándor mélykúti lakost és két társát, amint a mélykúti tóban, melyet már 7 év óta Sári bérel, huzóbálól halásztak. Nagynak a társai *Szvetnik* Imre molnársegéd és egy fiatalkoru legény voltak, akik közösen készített hálójukkal szöktak éjjelente kiülni halászni. Még pedig azért szánták rá magukat az orvhalászatra, mert nagyon szeretik a halat és többször kértek is halat Sárítól pénzért, de az nem adott nekik. Így kerültek aztán egy éjjel most összeütkezésbe Sárival és két fiával,

Sárinak az egyik fia több lövést is tett — állítólag csak a levegőbe, ijesztésül — mire ők futásnak eredtek, a vízben hagyván hálójukat. Nagy Sándor két fiatal társa el is tudott menekülni, de őt elfogták és bevitték a község házába és ott 300 korona kártérítésben ki is egyeztek, de mivel Nagy a pénzt nem fizette meg, hát följelentésre került a sor. Ekkor de-

Beszédek.

(V.)

(Folytatás.)

Mert hiszen valamennyiükhöz nem mehettem volna már ma el. Így akartam én bemutatkozni önöknek, hogy kérettem, legyenek olyan szivesek itt megjelenni, hogy egy pár szót váltsunk.

Ebből a felfogásomból láthatják elveimet, terveimet. Én a tisztviselő urakkal a legtökéletesebb harmóniában, munkában akarok közreműködni ennek a városnak a fejlődésében és demokraciális dolgainak az intézésében.

Megelőzte önöket a jó hírük, tájékoztattam arról, hogy milyen a szabadkai tisztikar, de különösen ismerem már régóta az önök kiváló vezetőjének, a polgármester urnak érdemeit s azokat én megbecsültem mint privát ember; a legnagyobb tisztelettel szólottam azokról mint privát ember, de a legnagyobb elismeréssel szóllok azokról most is, mint főispán. Kérem is az urakat, hogy a polgármestert az ő nehéz, idegölő munkájában továbbra is támogassák méltóztassanak.

Mélyen Tisztelt Uraim!

Ami az én szerepemet illeti, hiszen önök nagyon jól tudják, hogy a főispánra törvény igen súlyos, nehéz kötelességeket ró. Szeretettel fogom kísélni az önök munkálkodását. Szeretők, igaz barátjuk, társuk leszek. És éppen olyan szorgoskodással fogom végezni a munkánkat ezt a részét is, mely az ellenőrzést teszi kötelességemmé.

Ugy van, ahogy a polgármester ur mondja: ha egyáltalában lehet még más harcosokról is beszélni, mint akik ott kinn véruket áldozták a hazáért — s azt hiszen, szabad, sőt kell is beszélni —, önök is katonái a haza szent ügyének.

(Folytatjuk)

rült aztán ki az ügy legérdekeesebb része, az t. i., hogy Sári és társai már 7 év óta bérlik a községtől a tavat és folyton halásztak is benne, de halászbegyét sohasem váltottak. Így tehát ő is éppen olyan jogtalanul halásztak, mint azok, akikre rálőttek azért, mert kifogták az ő halakat...

— A diákok és a padok. (Levél a szerkesztőséghez.) Megkezdődtek a tanítások, hogy ismét egy esztendői győtrődésnek legyünk kitéve. A csodálkozásnak azonban nem szabad ott megállnia, hogy mi diákok ezt mondjuk. Örömmel vettük ismét kezünkbe a könyvet, de lehangol bennünket kissé az a körülmény, hogy ismét belegyömöszöltek bennünket a kis diákok padjaiba. A polgári fiúiskolában tanulunk délutánonként, az alsóbb osztályu tanulóknak készített padokban. Kissé kellemetlen. A testi győtrődés — mi tudjuk, — mert érezzük, kihatással van a szellemi munkálkodásra. Azért mi nem ajánlunk semmit, állítsanak be nagyobb padokat, de kérjük a tanár urak gyakori szives megértését. *Füu kereskedelmi iskolai tanulók.*

NAPI HIREK.

— Tisztviselői kinevezések a Bácskában. A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a kultuszminiszter *Lengyel Henrik* és *Kempler György* újvidéki áll. polg. isk. rendes tanítót és *Tolnay János* kulai áll. polg. isk. igazgató-tanítót a VIII. f. o. 3. fokozatába nevezte ki. A IX. f. o. 3. fokozatába ki lettek nevezve *Kopper Irma* palánkai áll. polg. iskolai tanítónő, *Jólahy Ernő*, *Fogl János*, *Kovács Mária* és *Simon Emil* újvidéki áll. polg. isk. rendes tanítók továbbá *Weichardt Olga* és *Kernné Bibó* Erzsébet kulai áll. polg. isk. tanítónők és *Szaghmeiszter Gyula* titeli polg. isk. rendes tanító.

— Kongregációi hír. A szabadkai *Urak Mária Kongregációja* 8-án reggel 7 órakor közös szent áldozást tart a ferencrendiek templomában.

— Megkezdődik a tanítás az iparostanonciskolában. Az iparostanonciskola igazgatósága közli, hogy a tanítás e hó 9-én, vasárnap megkezdődik, amikor a tanoncoknak a polgári fiúiskolában kell megjelenniük.

— A káposzta és hagymaszükséglet fedezése. Az országos közlélemezési hivatal elnökének egyik rendelete folytán dr. *Biró Károly* polgármester felhívja a város lakosságát, intézetek, ipartelepek, internátusok vezetőségét, hogy amennyiben az egész téli időnyre való káposzta- és hagymaszükségletüket a város útján kívánják beszerezni, ezen cikkekből vásárolni szándékoztak mennyiséget f. évi szeptember hó 15-ig a városi közlélemezési hivatalban jelemlék be. Később, vagy egyáltalán nem jelentkezők igényeit a hatóságnak nem lesz módjában kielégíteni.

— „Bácska” SzAC. — Szabadkai Sport Egyesület I. Hónap — Kisasszony napján — játszik a két szabadkai csapat barátságos futball mérkőzést a zombori-uti Bácska pályán. A mérkőzés igen erősnek ígérkezik, amennyiben Bácska lelkes ifjú gárdáját fogja szerepeltetni. Mindkét csapat erősen készülődik a holnapi napra és szinte bizonyosnak tekinthető az eldöntetlen eredmény. A játék kezdete 5 órakor lesz. Helyárak: Korzó ülés 2 K, tri-ünjegy 1 K 50 fill., állóhely 60 fillér, deaktribünjegy 80 fill., deakállóhely 50 fill.

— Megnyit az Aurora fényképező műterem a villanyteleppel szemközt, *Adám Róbert* mellett. Mélyen leszállított árak és gyors kiszolgálás mellett dolgozik. Pártolás esetén a hadiárak segélyezésében fog résztvenni, így mindenki hazafias kötelességet teljesít, ha ott fényképezeti magát.

— Burgonyalopások Szabadka környékén. Az utóbbi időben több s több panasz fordul elő, hogy a gazdák burgonya földjeiken csak a sorok helyét találják, ellenben a krumplit idegenek felszedik. Több helyen elfordult már az az eset, hogy idegen gazda, kocsival és napszámokkal áll meg mások földjén, hogy folszedje a burgonyatermést. Legtöbb esetben sikerrel járnak ezek a kalandok. Ezzel szemben a gazdaközönség szinte tehetetlen. A följelentéseket

sok esetben meg se teszik. Viszont eme körülmény kellő kiaknázására nagy lendülettel folynak a burgonyalopások.

— Alakítják már át a katonaruhát a civileknek. Talán közel van már a béke és ezt érzik előre az emberek, hogy annyira készítik a civilruhát a katonaruhából. *Sztipics Márk* tavankuti szabónál több katonai ruhadarabra akadtak a hatóság emberei. Ezeket adarabokat ő szétszedte és elegáns civilruhákat csinált belőlük. Ott volt nála *Pertios Ernő* tavankuti lakosnak egy sátorlapja is, ebből nadrágot kellett volna csinálnia. *Pertios* azt állítja, hogy egy ismeretlen katona adta neki a sátorlapot Szabadkán a hetivásárkor, még pedig egy darab kenyéért és egy darab szalonnáért. *Budanovics Miklós* is sátorlappal akart nála nadrágot készíttetni. Ő azt mondja, hogy a bátyja 86-os katona és az felejtette otthon, mikor szabadságon volt. *Polyákovics Mihály* egy katonaköpenyt hagyott a szabónál, hogy abból neki kabátot csináljon és még egy sátorlapot is vitt hozzá. Mind a két darabot egy ismeretlen bajmoki szabadságos katonától vette 5 koronáért összesen. *Pertios* azt állítja, mivel kincstári dolgokat találtak nála, följelentették a szabadkai járásbírósnak.

— Lopni muszáj, ha nincs fizetés. *Bognár József* 72 éves ember volt Mélykuton Tibold Antal földbirtokos kukoricacsőze. Az öreg, mivel az uradalomtól semmi fizetést s.m. kapott, — mint mondja — kénytelen volt egyetlen hizó disznájának kukoricát lopni. Szédett is kint a kukoricatáblán 2 zsákba 169 csövet, amikor megcsípték. Följelentették lopásért.

— **BALTHAZÁR MESTER** a városi színházban szombaton és vasárnap naponta 2 előadást tart. Az előadások iránt nagy az érdeklődés.

— Ha nincs dohány, elloppja a muszka a gépszíjját. A muszka munkásoknak már nem elég a jó bánásmód, hanem még követelődnek is. Ha nem adnak nekik, lopnak. *Halbrohr Mór* ludasi birtokos cséplőgépjének a szíjját a nyílt ódéból éjjel ellopták. A szíjjal együtt, mely 2 ezer koronát ért meg, másnap, mikor *Halbrohr* az oroszait gyanúsította, kik 13-an a bódénál aludtak, azokból is 9-en eltűntek. Csak 4 maradt ott és azok elmondták, hogy a megszököttek azért lopták el a szíjját, mert a munkaadójuk egy nap nem adott nekik dohányt. *Halbrohr*, mint mondja, azért nem adott nekik akkor dohányt, mert a készlet elfogyott. A szabadkai hadifogoly-munkásbizottság most nyomoztatja a 9 tolvaj és szökevény muszkat.

— A Lifka heti lapja. *Csinesák Elemér* rajztanár és grafikus, most készült el a Lifka Bioszkop művészeti hetilapjának fejlécével, mely méltón sorakozik a már ismert munkái mellé. A bravuros kombinált ujságfej a jövő héten jelenik meg. Ugyancsak itt említjük, hogy a Korzó Mozi plakátjait is *Csinesák* rajzolta.

— Gyujtogató patkányok. *Bergheim Manó*, palánkai vegyeskereskedésének raktárában a közelmúlt

napokban tűz ütött ki. Kora reggel a raktár-helyiségből kitóduló üst hitva fel a házbellek figyelmét a fenyegető veszélyre, melynek sikeresen elejét is vették csakhamar a kivonult tűzoltóság segítségével. Megállapították, hogy a gyufás ládák körül erősen dolgoztak a patkányok meg az egerék és így nagyon valószínű, hogy ezeknek a munkálkodása folytán gyulladtak ki a gyufák,

— Egy ablakot egy kutyaért. Elég alaposan tud megoldani holmi apró ügyes-bajos kérdéseket egy bajai menyecske, *Kotechel Mártonné*. Eppen egy esztendője történt az eset, de véletlenül csak most derült ki. A múlt év szept. 15-én éjjel ugyanis *Baján Mándity Antalné* lakosbőjének a külső nyitott ablakát kerettel együtt ellopták. Akkor nem tudták kinyomozni a különös izlésű tolvajt. Most azonban *Mándityné* csunyan összeveszett a szomszédjával, *Kotechelnével*, aki őt a földre lökte és elverte! Ezzel az ügygel kapcsolatban mások vallomása alapján kitudódott az ablaklopás is. *Kotechné* ugyanis tavaly az említett éjjelen 2 társával kiment az erdőre fát szedni. Utközben meglátta, hogy *Mándityné* nyitva az ablaka. Nosza, leakasztotta és vitte az erdőbe. Társai kérdezték, mit akar vele. — Elviszem a kutyámért — mondotta. Az erdőben aztán összetörte az üvegtáblát, a keretet pedig a Duna vízébe dobta. Így állott boszút a kutyájáért. Most ezért is följelentették.

— Csak 9 zsákkal lopott. *Héger Józsefné* tavankuti asszony többször kijárt *Kubatovics Károlynak* Tavankut pusztán a „Buktiban” levő krumpliföldjére és onnan zsákszámba szedte fel a krumplit a föld alól, összesen 20 zsákkal. Ő azonban csak 9 zsák burgonya ellopását ismerte be és azt mondja, hogy annak kilóját 1 korona 20 fillérért adta el. Az ellopott krumpli értéke 800 korona. Hégerné följelentették.

— A hadsegítési és népjóléti célokra szolgáló új nyereségek köztvények jegyzése. A közgazdasági irodalom rég elfogadta a tételt, hogy „a nyereségek köztvénye” a modern játékszenvedély biztosító szelepe. És éppen a Magyar Szent Korona Országainak Vörös Kereszt Egyesülete által most kibocsátandó, hadsegítési és népjóléti célokra szolgáló új nyereségek köztvénye vonatkozó törvényjavaslat indokolásában találóan hangsúlyozhatta *Grätz Gusztáv* dr. pénzügyminiszter, hogy „hasznos dolgot cselekszünk”, ha a játékszenvedélyt „hadsegítési és népjóléti célokra használjuk ki”. Hogy egy axiómával éljünk, „a játékszenvedély nemesítésére” kell törekedni. Ha már számolni kell a szenvedéllyel, igyekeznünk kell azt a köz javára helyes mederbe terelni. Az 1917. évi XII. t.c. alapján a Magyar Szent Korona Országainak Vörös Kereszt Egyesülete által kibocsátott 1,200,000 darab egyenként 40 korona névértékű és 80 koronával törlesztésre kerülő nyereségek köztvényből 4 fő kölesön készpénz-eredménye hadsegítési és népjóléti célokra szolgál: a Vörös Kereszt kivül a hadigondozás céljaira az Országos Hadigondozó Hivatalnak, a rokkant honvédtisztok, tisztii özvegyek és árvaik segélyező sére létesített „Szurmay Sándor-alap” gyarapítására a m. kir. honvédelmi miniszternek, valamint az ipari- és kereskedelmi alkalmazottaknak a tudóvész elleni védelmére létesítendő intézmények céljaira az Országos Munkásbetegegyesítő és Balesetbiztosító Pénztárnak, az általa létesítendő kórház építési és felszerelési költségeire a Budapesti Poliklinika Egyesületnek, végül alapítványszerűen kezelendő összeg formájában a Magyar Közművelődési Egyesületeknek rendelkezésre bocsátatik. A lapunk mai számában közölt prospektus részletező felvilágosítást nyújt ez új 3s bizonyára népszerűvé váló nyereségek köztvény jegyzésének módjáról, a tizenegyszer egy-egy

millió koronás, tizenkilenceszer félmillió koronás és többször százezer koronás, évek hosszú során át rendszeresen kifizetendő nyereségek hosszú sorozatáról; jelzi továbbá, hogy az aláírási határidő 1917. szeptember 10—15. közt lesz, közli a jegyzési helyeket, majd végül bejelenti, hogy miután a sorsolási törvényszék által szolgált alap a m. kir. állampénztárnál készpénzben befizetett, a m. kir. pénzügyminiszter ur az 1917. évi XII. t.c. 2. §-ában nyert felhatalmazás alapján az állam nevében feltétlen kötelezettséget vállalt a sorsolási törvényszék által sorsolt nyereségek kifizetésére. Az összes nyereségek köztvények a sorsolási időtartam utolsó évében a névérték kétszeresével, vagyis 80 koronával kerülnek beváltásra.

— **Új ingyenes esperanto tanfolyam.** A szabadkai esperanto egyesület szeptember 17-én — hétfőn este 7 órakor nyitja meg második ingyenes tanfolyamát. Az első kurzuson 30-an vettek részt. A kitűnő siker, melyet e tanfolyam eredményezett, arra az elhatározásra készítette az esperanto egyesület vezetőségét, hogy meghirdesse a második ingyenes tanfolyamot. A tanfolyamot ugyanők, mint férfiak egyaránt látogathatják. Jelenkezni lehet naponta délelőtt 10 órától 12 óráig az esperanto egyesület titkári hivatalában, (Rákóczi utca 20.) hol egyébként a 300-as telefonon is lehet érdeklődni.

Ha régebbi lappéldányokat akar rendelni valaki, írja meg levelében, hány darab újság kell neki, küldjön be abban a levelben a **DELVIDEK** kiadóhivatalának annyiszor 6 filléres levélbélyeget és mi azonnal küldjük címére a lapot. 5 újságért például küldjön egy 30 filléres bélyeget.

PANASZOK.

A máv. jóléti uraihoz! Egy tanulságos precedens ragadtatta meg figyelmemet, melyet szíves figyelmükbe ajánlani bátorodom. Nem rég *Bresztyánszky* rendőrkapitány hivatalában voltam s amíg ott várakoztam, egy rendőr leadta jelentését, hogy „a burgonya együtt van az udvaron”; mire *Bresztyánszky* kapitány ur azt felelte, hogy „jó, mindjárt jövök és mertartom, de első sorban maguk kapnak belőle, a rendőrök, mert maguk a legszegényebbek és maguk közül is először a családosaik”. Hogy ezen igen szép rendszert miért ajánlom az önök figyelmébe, egyelőre nem indokolom meg!

z—y.

Hol a kávé Szabadkán? A Mávnak helybeli szertára másfél mm. kávé érzet. Ez a kávé mennyiség még a tél folyamán érkezett egy rendelettel, mely szerint a vonatkozó személyzet meleg kávéitalokkal lett volna ellátandó. A kávé azonban nem használták fel és most állítólag a jóléti bizottság elhatározása szerint a kávé ennek tagjai között fogják kiosztani. (?)

z—y.

Főszerkesztő: *Pinterits Károly*
igazgató, Budapest.
Főmunkatárs: *Dr. Fontányi József*
ügyvéd, Szabadka.

Nyomatott a kiadótulajdonos, *Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat* mint szövetséges könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám

Felelős szerkesztőnk telefonszáma:
Pallas 34.

Szerkesztői üzenetek.

T. B. Nagyon messze van még attól, hogy közölni lehessen. Van benne gondolat, de kevés. Aztán „benetegyé“: ezt a 3 szót csak mégsem lehet egybeírni!

Sch. K. Kedves sorai végtelenül jól estek. Hálásan köszönjük és kérjük a jövőbe is ilyen irányu működését.

ELITE
MOZI

Pénteken, szombaton

Az ördög kastélya.

Detektív dráma 3 felvonásban.
Főszerepben:

Robert Denison.
Hilda és Hulda
Vigjáték 3 felv. Főszereplő:
Dorrit Wexler.

Előadások kezdete: Pénteken fél 6 és fél 9 órakor, szombaton és vasárnap 2-től folytatóság.

Használt tankönyveket

magas áron vásárlunk, vagy ez évben szükségesre becsere-
ljük. Mielőbb vásárolja meg
mindenki szükséges
iskolakönyveit
leszállított áron, amíg a kész-
let tart!

Tisztelettel
Lipsitz és Lampel
könyvkereskedés és antik-
várium Rudis-utca, a Zsidó
templom mellett. Telefon 604.

Új iskolakönyvek
és teljesen hibátlan **antiquár** iskolakönyvek félárban

Előírás szerinti magyar gyártmányú iskolai füzetek, író- és
rajzszerek, iskolai táskák, könyvhordó szijjak, toktartók stb.
óriási választékban és legjobb minőségben beszerezhetők:

Vig Zsigm. Sándor
könyv-, zenemű-, papír- és írószerkereskedésben Szabadkán.

Egy használt,
de jó karban lévő 120 liter
űrtartalmu **Majör-féle**
borsajtó eladó.

▲ Csantavéri Keresztény Fogyasztási
Szövetkezetnél Csantavér.

Az új Magyar
Vöröskereszt sorsjegyekre

előjegyzéseket eredeti feltételek mellett már is elfogadjunk és minden irányban készséggel szolgálunk felvilágosítással.

Legmagasabb
előleg olesó kamatláb mellett.

Részletfizetésre
a sorsjegyek szintén kaphatók kedvező feltételek mellett.

Kunetz Bank
Szabadka.

Egy jó házból való fiút fizetéssel felvesz
a **„SZENT ANTAL“** nyomda.

Női szépség csak akkor állandó, ha „Medea“ emulcrémet
használj szavatosságunk mellett.

Megszüntet minden urebörtisziatlanságot és úde arebört kölesönöz. Árú 14 korona
Kapható: Mátis Bela kozmetikus a vegyészud Kispesl.

Viszkelegység, sömör, rüh
bajt leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti „**Barnazsir**“.

Nincs szaga, nem piszkál. Mindig eredeti pecsétes dr. Fleisch-féle körjünk. Próbátégely 1'00, nagy tégely 3 kor. - - családi tégely 9 korona. - -

Kapható Szabadkán: **Deezy Gyula** „Szt. Teréz“ c. városi gyógyszerárában I. kör, Deák-utca, Kiskápolna mellett

Boros hordó
6 db. kisebb-nagyobb
eladó!
Kanyó Ferenc Topolya, Széchenyi-u.

PROSPEKTUS.

Az 1917. évi XII. t. c. alapján
A Magyar Szent Korona Országainak Vörös Kereszt Egylete
által kibocsátott
hadsegítési és népjóléti célokat szolgáló,
1.200.000 darab, egyenkint 40 korona névértékű és 80 koronával törlesztésre kerülő
adó-, bélyeg- és illetékmentes nyereménykötvényt
bocsátunk aláírásra.

1. Ezen nyereménykönyvesen készpénzeredménye hadsegítési célokra a Magyar Szent Korona Országainak Vörös-Kereszt Egyletének, hadigondozás céljaira az Országos Hadigondozó Hivatalnak, a rokkant honvédtisztek, tiszti özvegyek és árvák segélyezésére létesített „Szurmay Sándor-alap“ gyarapítására a m. kir. honvédelmi miniszternek, az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak a tüdővész elleni védelmére létesítendő intézmények céljaira Az Országos Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztárnak, az általa létesítendő kórház építési és felszerelési költségeire a Budapesti Poliklinika Egyesületnek, végül alapítvány szerűen kezelendő összeg formájában a Magyar Közművelődési Egyesületnek rendelkezésére bocsátatik.

2. Miután a tuloldali sorsolási terv biztosítására szolgáló alap a m. kir. központi állampénztárnál készpénzben befizetett, a m. kir. Pénzügyminiszter ur 1917. évi XII. t. c. 2. §-án nyert felhatalmazás alapján az állam nevében feltétlen kötelezettséget vállalt a tuloldali sorsolási terv szerinti sorsolások alapján teljesítendő fizetésekre nézve. A sorsolások közzégyűző jelenlétében ugyanott történnék, ahol a magyar államadósság sorsolás alá eső értékei sorsoltatnak.

3. Tuloldali sorsolási terv szerint az első harminc esztendőben

11 esetben	1.000.000	koronás
19	500.000	„
9	300.000	„
9	200.000	„
34	100.000	„
20	50.000	„

azon túl minden húzásnál a főnyeremények 450.000, 300.000, 200.000, 100.000 20.000 stb. koronát tesznek ki.

Az összes nyereménykötvények a sorsolási időtartam utolsó évében a névérték kétszeresével, vagyis 80 koronával kerülnek beváltásra.

A nyereménykönyvesen kötvényei 120.000 sorozatba vannak beosztva; minden sorozatban tíz nyereménykötvényt foglal magában. Tíz nyereménykötvény megszerzése által tehát egy egész sorozatra e-ő nyeremények biztosíthatók.

A nyereményeket, valamint a törlesztési összeget a m. kir. központi állampénztár fizeti ki.

4. Aláírási ár darabonként 52 korona.

5. Aláírási határidő: 1917 szeptember 10—szeptember 15.

6. Aláírásokat ezen időn belül a hivatalos órák alatt elfogadják:

- az Angol-Osztrák-bank budapesti fióktelepe.
- a Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság.
- a Budai Általános Takarékpénztár r. t.
- a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön-Részv.-társ.
- a Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság.
- az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár.
- az Első Magyar Iparbank.
- a Fővárosi Bank és Váltóüzlet Részv. Társaság.
- a Hazai Bank Részvénytársaság.
- a „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság.
- a Hungária Bank Részv.-Társaság.
- a Kishirtokosok Országos földhitelintézete.
- a Kőbányai Takarékpénztár R. t.
- a Központi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság.
- a Központi Váltóüzlet Részv.-Társ.
- a Magyar Agrár- és Járulékbank r. t.
- a Magyar Általános Hitelbank.
- a Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság.
- a Magyar Bank és Kereskedelmi r. t.
- a Magyar Cseh Iparbank R. t.
- a Magyar Fakereskedők Hitelintézete Részvénytársaság.
- a Magyar Földhitelintézet.
- a Magyar Jelzálog Hitelbank.
- a Magyar Kereskedelmi Hitelbank r. t.
- a Magyar Leszámlító és Pénzváltó-Bank.
- a Magyar Országos Központi Takarékpénztár.
- a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja, mint Részv.-Társ.
- a „Mercur“ Váltóüzleti Részv.-Társ.
- a Nemaeti Pénzváltó Részv.-Társ.
- a Nemzeti Takarékpénztár és Bank Részvénytársaság.
- az Országos Iparbank Részv.-Társ.
- a Wiener Bank-verein magyarországi fióktelepe.
- budapesti intézetek és ezeknek összes budapesti és vidéki fiókjai, valamint
- az Első Horvát Takarékpénztár.
- a Horvát Általános Hitelbank Részvénytársaság.
- a Horvát Leszámlító Bank zagrabi intézetek, továbbá
- a Privilegirtó Landesbank für Bosnien und Herzegovina és
- a Privilegirtó Agrar- und Kommerzial-Bank für Serbien und Herzegovina című sorsgyóvó intézetek.

7. Minden jegyzett sorsjegy után a jegyzőfél részéről darabonként 15 korona óvadék teendő le készpénzben vagy megfelelő értékű értékpapírokban, mely biztosíték a jegyzésre esett sorsjegyek elszámolása alkalmával beszámíttatik, illetve visszatartatik.

Az egyes bejelentések az aláírás összeredményéhez képest fognak tekintetbe vétetni; az elszámolás szerű fizetendő összeg legkésőbb szeptember 25-ig kiegyenlítettendő.

Jegyzések tíz darabig, valamint tíz darabot meghaladó oly jegyzések, melyekre eső nyereménykötvények hat óra zároltatnak, elsősorban fognak figyelembe részesítettetni.

8. A sorsjegyek a budapesti áru- és értéktörzsde hivatalos árjegyző lapjában jegyeztetni fognak.

Budapest, 1917 szeptember hó 1.

- Hazai Bank Részvénytársaság
- Magyar Általános Hitelbank
- Magyar Leszámlító és Pénzváltó-Bank
- „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részv.-Társaság
- Magyar Bank és Keresk. Részvénytársaság
- Pesti Magyar Kereskedelmi Bank